

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	--

Chemarea sfântă.

De: Prof. Constantin Rudneanu.

Frământările politice, operațiunile de ordin social, economic, artistic și religios se străduiesc ca să găsească o cale de împăciuire, doresc ca munca liniștită să fie conducătoarea și promovatoarea vieții — dar între dorință și posibilitățile de realizare se interpune ceva. Este acel spirit diabolic, care copleșește ființa umană, abate pe om din calea iubirii și a binelui, târându-l tot mai mult în noianul întunecului, și atunci apar visurile himerice, gândurile funeste, imaginile și dorințele pline de plăceri trecătoare, lăsându-se tot mai mult sau uitat definitiv rostul și scopul vieții.

Opera omului cu toate mijloacele de civilizație e negativă, creațiile sale în diferitele domenii sunt ale unei lumi cu totul depărtată de cea a lui Iisus Hristos. Și ceea ce e mai curios, este călcarea în picioare a valorilor spirituale, tot ce s'a clădit prin jertfă și rugăciuni într'o clipă e înlăturat. Momente grele, decisive, dureri trupești și sufletești ne duc la înțelegerea faptelor mari.

Sub acest raport, omului îi stă la dispoziție o mulțime de împrejurări, unele mai bune, iar altele direct ucigătoare de suflet.

Voința liberă, națiunea clară poate alege drumul cel mai potrivit pentru ajungerea scopului dorit, în aceasta costă puterea lui Dumnezeu de a fi dăruit libertate tuturor ființelor umane, pentruca ele să se conducă, după cum vor. Omul este ființa cea mai complexă și ademenitoare din lume, adeseori suprasaturat de formele externe ale vieții, trăește din plin viața și atunci instinctele cele mai feroce îi macină senzibilitatea... și'n acele momente zguduitoare simte tragedia sau mai bine zis zădărnicia lumii pământești și cu regretul faptelor deja consumate simte o chemare mai înaltă, care nu se

aseamăna cu nimicnicia unei părțicele materiale.

Este chemarea creștină, concepția religioasă morală a unei lumi demne de știut și de urmat. Ea este simplă, căci faptele lumii creștine s'au realizat în tăcerea unor zile, când zgomotoșii au amuțit, cei mândrii s'au rușinat, iar cei slabi au reînviat la lumina strălucitoare a puterii divine. Să ne transpunem în lumea primelor veacuri ale creștinismului, în haosul unor concepții filosofice și a unor religii orientate cu un cult extrem de rușinos, i. vâltoarea unei neliniște și a unor patimi de care noi cei de azi ne îngrozim.

Amintirea acestor culturi feroce, păgâne, cu o practică religioasă înfiorătoare trezesc acele gânduri sinistre, pline de desgust, și ne fac ca să înțelegem până la ce grad de decădere morală a fost târât bietul om.

Oricât de mult s'a încercat și se încearcă și'n zilele noastre chiar unii învățați în științele teologice să facă o asemănare, o identificare, o transpunere a celor 2 lumi, cea păgână și creștină. Mă gândesc la misterele și inițierile religioase ale Orientului și al lumii greco-romane și la cultul euharistic creștin. Două concepții de de viață, de înțelegere și de pătrundere diferite, cu neputință de transpus, de ale apropia — fiindcă lumea legendelor religioase nu poate sta alături de lumea reală, istorică a divinității lui Iisus Hristos, Fiul adevărat al lui Dumnezeu. Chemarea Lui, Viața și faptele, constituie lumea creștină din trecut și de azi.

Ea răsună mai puternic decât toate celelalte chemări omenești, ea ne trezește din amețeală și ne face ca să alungăm deșertăciunile omenești, transpunându-ne în lumea cerească,

Chemarea creștină, e glasul tainic al lui Iisus Hristos, pentru o nouă viață, care să izvorască din fapta creștină, din sufletul omului copleșit de căință și umilință.

Geneza Arianismului

— Puncte de sprijin pentru Arianism în teologia creștină anterioară —

De Pr. Gh. Cotoșman
profesor la Academia teologică.

II. Gnosticii quasi-creștini.

Din rândurile acestora amintim pe Cerint și pe Marcion. Primul, gnostic creștin iudaizant „cu cultură filozofică, anume adept a lui Filon, de aceea profesă și doctrina lui Filon despre Logos“. Intre altele el învață și acestea: Lumea a fost făcută din materia eternă de un eon inferior. Hristos, eonul salvator, prin o rânduială divină, se uni cu Iisus omul, când acesta fu botezat de Ioan, dar Iisus a fost un om natural foarte virtuos...¹⁾

Al doilea, Marcion, învață că V. T. este opera lui Demiurg, Dumnezeu cel drept dar sever al Iudeilor. Domnia acestuia a fost răsturnată „de Dumnezeu adevărat și bun, adică iubitor, și îndurat prin al său Logos, care primi în Hristos un trup aparent“²⁾.

Un contrar a lui Marcion, Bardezan, din Edesa, amic cu prințul Abgar VIII, autor de imne religioase siriene, încercând a rezolvi chestiuni de aceea asupra cărora se părea că religiunea creștină n'a dat soluții satisfăcătoare, a căzut în erezie, profesând un gnosticism asemănător cu al direcției alexandrine. După teoria lui „lumea nu e opera Dumnezeului suprem, ci a lui Hristos fiul lui Dumnezeu celui viu și a Sf. Spirit, sora și soția lui Hristos, din care a emanat două perechi de eoni. Cu ajutorul a patru eoni Hristos și sf. Spirit au creat lumea vizibilă... Înainte de venirea lui Hristos spre a descoperi înalta sa origină, sufletul degradat prin cădere nu avea cunoștință de natura sa cerească. Pentru realizarea unei astfel de revelațiuni, Hristos a luat corp ceresc, care a suferit moartea în apareuță, apoi s'a înapoiat în pliroama. De când au primit învățătura lui Hristos, sufletele suspină după adevărata lor patrie“...³⁾.

III. Gnosticii alexandrini.

Profesau idei și mai fantastice decât ceilalți gnostici. Reprezentanții lor principali au fost Vasilid și Valentin. Primul învață că lumea fu creată de cei 7 eoni din al 365-lea cer, adecă din cerul cel mai de jos având în fruntea lor pe Iehova sau Iahve, cari o tiranizau“. Dar Tatăl nenăscut a trimis pe Nus, fiul sau eonul său suprem, sinonim cu Logos sau Hristos, în trup aparent, spre a salva lumea. Nus sau Hristos

a săvârșit această operă prin învățătura lui și apoi s'a întors la Tatăl său, pe când Iudeii cari voiră să-l răstignească, răstigniră în locul lui pe Simon Cirineul⁴⁾.

Valentin, pe la 140, ducându-se din Alexandria la Roma, unde doria să fie ales episcop, și nereușind, drept răsbunare se apucă să profeseze gnosticismul, învățând între altele: „In truntea lumii spirituale stă părintele tuturor sau abizul; el însoțindu-se cu mintea, cu ennoia, cea ascunsă într'ânsul sau cu tăcerea, liniștea“. Din Tatăl ies o serie de eoni între cari pe Nus, inteligența divină, pe Logos și Zoe, cuvântul și viața Nus apoi născu pe Hristos și pe Sf. Spirit etc⁵⁾.

3. Antitrinitarii sau monarhianii.

Aceștia au fost niște eretici raționaliști, cari socoteau că pot deslega misterul sf. Treimi cu luminile minții lor, căutând să concilieze unitatea ființei divine cu trinitatea persoanelor, au ajuns să confunde ființa cu persoanele, unitatea cu trinitatea. În sânul monarhianilor deosebim două direcțiuni: una numită dinamică și alta modalistă, sau monarhiani dinamici și modaliști. Modaliștii învățau că Tatăl, Fiul și Sf. Duh sunt numai moduri ale descoperirii lui Dumnezeu în lume, că în Dumnezeire este numai o persoană care a creat, susține, conduce, a mântuit și sfințește lumea. Intrucât ei susțin că persoana aceea a pățimit și a murit pe cruce, se mai numesc și Patrianasiani, adică cei ce zic că Tatăl a pățimit.

Monarhianii dinamici, (dinamis, energie, putere numiți și ebionitici, învățau că „Fiul, Logos, sau Cuvântul este înțelepciunea sau rațiunea lui Dumnezeu, și afirmău apoi că Iisus este om simplu, cum ziceau și ebioniții, numai că s'a născut mai presus de fire și a fost investit apoi de Tatăl cu *puterea* divinului Logos, adică a rațiunii divine, a cugetării divine, a Cuvântului divin; pentru aceea și Iisus se numește Logos, adică Cuvânt și ca atare, Fiul lui Dumnezeu, fiindcă este ceva *produs*, născut“.

Subordinații — în frunte cu Arie — cu toate că vor să imprime mișcării și doctrinei lor un caracter protestatar și de reacțiune contra monarhianilor, ei adoptă în întregime teoria acestora relativ la Dumnezeirea Cuvântului, făcând din el un produs, o creatură a Tatălui.

Cei ce au considerat pe Hristos ca om sunt foarte puțini. *Teodot Dubălarul* — monarhian dinamic, pe la capătul veac. 2-lea — care din lașitate s'a lepădat de Hristos în timpul unei persecuții, aducea ca motiv că s'a lepădat numai

1) Eusebiu Popovici, op. c. p. 314—315.

2) Idem, p. 317.

3) Dr. Const. Chiricescu, Curs de Istoria Dogmelor... p. 115.

4) E. Popovici, p. 319).

5) Id. p. 334.

de un om. În partea lui trecu *Teodot Argintarul* sau *Bancherul* și câțiva alții, cari admiteau că Hristos s'a zămislit din Duhul sfânt, așa dar fără păcat, dar vedeau în el numai un om încărcat cu virtuți. De părerea acestora era și *Ahtëmon* cu partizanii săi, cari căutau să-și dovedească rătăciră cu motive istorice. Ei aduceau ca dovadă creștinismul primitiv, în care Hristos ar fi fost considerat ca om, și că așa ar fi rămas până la papa *Victor*, al cărui următor *Zefirin* (200—217) a venit odată cu credința că Hristos este Dumnezeu. Deoarece ei atacau în mod istoric învățătura despre Hristos, au fost combătuți tot în mod istoric, adică cu tradiția, aducându-se ca dovadă *părinții* vechi ai bisericii și *cântările* bisericești cari laudau pe Hristos ca Dumnezeu. Acestor eretici s'a atașat *Pavel de Samosata*, cel mai vestit reprezentant al monarhianilor dinamici, care învăța că Hristos a fost un om foarte înțelept.

(Urmază).

Scurtă privire istorică asupra bisericii ortodoxe române din Banat.

de Pr. Constantin Târziu
licențiat în teologie.

La venirea sa în eparhie Popasu găsisese o reședință ruinată și o moară părăsită. Din aceste resturi episcopul Popasu va crea o eparhie înfloritoare. Întâiu de toate trebuia să perfecteze până în amănunte despărțirea ierarhică, cece el și făcu în condițiile cele mai mulțumitoare. După aceea cumpără un nou local pentru reședință, deoarece la venirea sa în Caransebeș trebuise să închirieze o locuință. În toamna anului 1865 chiar aduse la Caransebeș secțiunea românească a teologiei din Vârșeț. Prin tot felul de circulări caută să deștepte în preoți demnitatea condiției lor sociale și morale și să remedieze abuzurile anticanonice ce avuseser prilejul să constate. Reorganizează complet învățământul confesional înființând conferințele învățătoarești iar în 1874 reușește să înființeze un institut pedagogic pentru pregătirea învățătorilor confesionali. În 1885 înființează librăria și tipografia diecezană, iar în 1886 reușește să înființeze și un organ oficial al eparhiei: *Foaia Diecezană*. În privința economică a înzestrat eparhia cu edificiile necesare și cu moșii și fonduri, iar la moartea lui lasă cea mai bogată bibliotecă personală, dintre toți episcopii Caransebeșului. În 1874 fusese ales metropolit al Ardealului, dar nefiind agreeat de curte trebui

să renunțe. Îmbătrânit de muncă și griji, și cu sufletul împăcat că „lupta bună a luptat“ episcopul Popasu își dădu obștescul sfârșit în ziua de 5/17 Februarie 1889, fiind înmormântat în 7/19 Februarie în biserica Sf. Ioan din cimitirul ortodox¹⁾.

2. Nicolae Popea s'a născut la 17 Februarie 1826 în Satulung, ca fiu al preotului Neagoe, al cărui nume l-a primit și noul născut la sf. Botez. După ce studiază la Brașov, Blaj și Cluj unde în 1846 termină dreptul, se duse la Viena unde termină teologia în 1848. Intre anii 1848—56 a fost funcționar de stat, după care fiind chemat de Șaguna în serviciul bisericii fu numit secretar consistorial și profesor la Seminarul Andreian. Fiind hirotonit preot, se și călugări luând numele de Nicolae și după ce în 1857 fu hirotesit protosincel a fost încredințat și cu administrarea protopopiatului Novichiului. În 1870 a fost numit vicar arhiepiscopesc în care calitate a condus arhidieceza în timpul a două sedisvacanțe. În 27 Martie 1889 a fost ales episcop al Caransebeșului, fiind întărit în 20 Maiu, hirotonit în 11 Iunie și instalat în 2 Iulie. Episcopul Popea s'a ocupat îndeosebi cu consolidarea stării materiale a eparhiei. Astfel a zidit noul local în care funcționează Academia Teologică, a înființat internatul teologic și pedagogic și a înzestrat eparhia cu averi imobile în Marghita, Visag și Dezești. În baza activității lui literare în 1899 Popea a fost ales membru al Academiei Române. Operele lui literare sunt următoarele:

1. Schița biografică a Ecs. Sale Arhiepiscopului și Metropolitului Andreiu Baron de Șaguna 1873.
2. Arhiepiscopul și Metropolitul Andreiu Baron de Șaguna Sibiu 1879.
3. Discurs de recepție la Academie, tot despre Șaguna.
4. Memorialul Arhiepiscopului și Metropolitului Andreiu Baron de Șaguna, sau luptele naționale-politice ale Românilor 1836—1873. Tom. I. Sibiu 1889.
5. Vechea mitropolie a Românilor din Transilvania și Ungaria.

A murit în 26 Iulie 1908, fiind înmormântat în 29 Iulie în cavoul din cimitirul bisericii Sf. Ioan, zidit din fondul lăsat de el. Intreaga sa avere în sumă de 250.000 coroane a lăsat-o diecezei²⁾.

La 21 Sept./4 Oct. 1908, sinodul electoral alese ca episcop pe arhimandritul Filaret Musta,

1) N. Corneanu o. c. p. 20—28.

2) A. Ghidiu și I. Bălan o. c. p. 161—166; Șematismul Diecezei în Cal. Românului p. 54—55; I. Lupaș: Episcopul Nicolae Popea Cluj 1933 p. 3—5 și 14—15.

6) At. Mironescu, Sf. Atanasie, p. 180.

dar alegerea nu obținut confirmarea curții; un al doilea sinod ales la 29 Iunie/12 Iulie 1909, pe asesorul Iosif Traian Badescu, dar nici această alegere nu obținut ratificarea. Însfârșit, a treia alegere ținută la 21 Nov./4 Dec. 1909, aduse în scaunul arhieresc pe Dr. Elie Miron Cristea.

3. Dr. Elie Miron Cristea (1910—1919) s'a născut la 20 Iulie¹ 1868, în Toplița-Română, iar după ce urmă studiile gimnaziale și teologice la Sibiu, funcționează un an ca învățător confesional în Orăștie în 1890—91. Între anii 1891—95 studiază filosofia la universitatea din Budapesta, obținând titlul de doctor, a funcționat apoi la Sibiu ca secretar consistorial, în care calitate a lucrat și în ministerul cultelor din Budapesta, la regularea dotațiunii preoților din arhidieceză. Între 1 Ianuarie 1898—31, Decembrie 1900 a fost redactor al Telegrafului Român. În 30 Ianuarie 1902, a fost hirotonit arhidiacon, iar în 23 Iunie a fost tuns monah. Tot în acest an a fost ales asesor consistorial pe viață salarizat. În 1905 a tipărit, în urma unei călătorii de studii opera: *Iconografia și întocmirile din interiorul bisericii răsăritene*. La Rusaliile anului 1908 a fost hirotesit protosincol, apoi fiind ales episcop a fost hirotonit arhieru, în 20 Aprilie 1910, iar în 25 Aprilie a fost instalat. Fiind ales metropolit primat în 18/31 Decembrie 1919 și fiind investit de regele Ferdinand la 1 Ianuarie 1920, scaunul episcopesc al Caransebeșului rămase din nou vacant²).

(Urmează)

Cum s'a lătit Unația în Banat.

— Cazul comunei Ramna —

V.

„Toate acestea le-am arătat — scrie mai departe preotul Velceleanu, martirizat de „sîlnicii“, „jefuitorii“, „tîlharii“ și „ocupatorii cu forța“ a sfintelor noastre locașuri — precum Cînsitului Consistorium din Verșețiu, așa și Inclitului Comitat din Logojiu, însă dorere că esînd Comisiunea afară în fața locului *sau adevărit sîlnica intrare din partea preoților uniți*, și a cîțiva oameni pentru tragerea Campanelor și a botăi¹), dar pînă astăzi din partea Inclitului Comitat nu căpătărăm nici una satisfacțiune²).

După cum am zis mai sus, sînt foarte alte mai multe răotești care eu aici în aceasta parohie

3) Șematismul diecezei în Calendarul Românului p. 54—55.

1) A limbilor dela clopote.

2) Pentru că „Comitatul“, stăpînirea ungurească era de partea „sîlnicilor“, cu cari se înțelegea de minune.

am suferit, însă de acest rînd lăsîndule afară, grăbesc cătră Ilustritatea voastră amă așterne cu rogarea, să vă îndurați ca un adevărat Domn și Părinte al meu, a mijloci cît mai curînd căpătarea napoi a Școalei și a Sesiunilor, căci precum *pruncii credincioșilor nostri pătînesc fără Școală și fără învățatură și cultură, așa și eu de un an și vreo 7—8 luni pătînesc nu numai gonire din partea vrăjmașilor nostri și a sf. besearicii noastre, ci și foamele și sărăcie*; trecu-tau atîtea timpuri de sămănături, vād că la mine și anul acesta trece, și eu nu am unde am întinde mîna să samăn puțintica pîne de toate zilele, așa nu voi avea la timpul său, unde a întinde mîna să secer, și cum să trăsesc cu familia mea, avînd sub mine mai vreo 3 suflete de susținut; dar ce se atînde de venit, *cu venitul de aici, nu sunt în stare nici încălțămîntele în picioare din destul săm căștig³*), apoi ca să nu cad în vreuna deserațiune mine poimîne, de care foarte sînt înfricat, rog a doară îndurarea Inalt Prea Sfinției Voastre, milostivivă cu toate puterile și mijlociți *căpătarea napoi a Sesiunilor și a Școalei*, căci poate fi că Ilustritatea Voastre nu vor fi toate pasiurile pînă acum făcute, și toate ale mele aceste și alte mai multe *patimi și lupte* cunoscute, însă sperezi că de una parte din Acturi care se află la Ilustritatea Voastră din partea Consistoriumului din Verșețiu predate, — iar de altă parte dela Mult Onorații nostri Domni și Inteligenți din Logojiu, mai pe larg vă veți încunoșcința. Dăm ce se atînde de luptele mele mai sus încîțva deschirate, se vede și din decretul sub 4 % aici alăturat, care ca recunoșcinție lam căștigat.

Între altele aruncându-mă în grația Ilustrității Voastre ca a unui adevărat Arhipăstoriu și Părinte al meu, rămîn rogându-vă: pre mine pentru viitorime sub Aripile Ilustrității Voastre, ca pe un adevărat și credincios fiu, spre *mîngăere* întru toate a mă primi, și amă *scuti*, căci și eu din partemi mă făgăduesc ca, precum pînă acuma *fostei* mele *stăpîniri* a Cînsitului Consistorium din Verșețiu și sft. mele Religioni am fost credincios, cu atîta mai mult și mai tare Ilustrității Tale ca unui adevărat părinte voiu fi cu cea mai *poternică și neclintită* credinție asemenea mă făgăduesc ca și maestatei sale înălțiatului și bunului nostru Monarh totdeauna credincios mă voiu arăta, dar și *pe credincioșii mei* fi duhovnicești, pre care îi voiu păstori *toldeuna blînd și cu pildă bună mă voi arăta*.

Mai pe urmă rog pe atot poternicul Dumnezeu să vă dăruiască viața îndelungată și

3) Căci mijlocul de trai modest — sesiunea parohială a fost răpîită de preoții uniți.

sănătoasă ca să puteți toate dorințele noastre cu cea mai mare îndestulare ale câștiga, rămân sărutându-vă sfintele Arhipăstorești mini,

Ramna în 6-lea Octomvrie 1865.

Al Ilustrității Voastre

credincios fiu în Christos
(ss) **Ioanne Velceleanu**
Administrator Paroh.

*
* *

Iată și cuprinsul decretului anexat sub 4 % la raportul de mai sus: „Nr. 53.

Binecucernice D. Administrator Parohial,

Inalt Prea Sfinția Sa Domnul Episcop al nostru*) prin îndurata sa scrisoare din 9 Aprilie a. c., Nr. 155, la propunerea mea, din privința spre râvna voastră întru slujba Preotească și *Exemplara Luptare pentru Sfânta dreptmăritoarea noastră Biserică în contra asupririlor Uniaților*, a binevoit a vă deschilini cu *brâu roșu*, și a îngădui ca pre acela de acum slobod al purta să puteți.

Care arhipăstorească îndurare Binecucerniciei voastre prin aceasta oficios încunoștințând, tot deodată vă recomand ca întru aceea *luând răvonă* a voastră și *mai departe să petreceți* și cu aceia de acea deschilinare vrednic a vă arăta să puteți.

Verșeți în 12-lea Aprilie 1865.

(ss) **E. Trandafilovici**
Protopresbiter.

Preotul *român* martir Velceleanu, încins cu brâu roșu de către Episcopul *sârb* al Verșețului, Emilian Kengyelaț, pentru eroismul său neînfrânt, dovedit întru apărarea turmei dreptcredincioase de haita lupilor răpitori, a fost încununat cu cununa tuturor „suferințelor și gonirilor“ de către episcopul *român* (?) al Lugoșului *unit cu dușmanul* pentru a „*elibera*“ cu „*topoarele*“ biserica „*strămoșească*“ din *ghiarele slavizării* 5).

Impotriva tuturor acestor dovezi zdrobitoare de crudă sălbăticie și animalitate, „urmașii Romei“ pe pământul Daciei Traiane, în loc să tragă „ultimele conclusiuni, izvorite în mod firesc din“ 6) taptele lor revoltătoare și degradante, îndrăsnesc, fără rușine, să ne facă răspunzători de sfâșierea unității „Maramureșului catolic“, — a Maramureșului din care au răsărit marii Voievozi ortodocși întemeietori de țară și mănăstiri: Dragoș, Dragu, Baliță etc. —; tocmai ei cari cu concursul fibirăilor, fișpanilor și jandarmilor unguri au spart „cu topoarele“ Biserica strămo-

șască bănațeană, și au sfâșiat cămașa cea necusută a românismului bănațean.

Și, totuși, — ce ironie! — urmașii „tâharilor“ și ai silnicilor“ dela *Ramna* și de aiurea, cu „dragoste frățească“ ne provoacă să punem „*capăt luptei care ne compromite în fața lumii civilizate*“ 7)...

Orice s'ar zice, martirul Velceleanu a stropit cu sângele său românesc *actul de naștere al Lugoșului unit cu dușmanul*, — iar *Ramna* este și rămâne *cartea de vizită a bisericii greco-catolice*, pretinsă „Biserică românească“ 8), „în ochii fraților nostri latini“ 9).

Prof. Gh. Cotoșman.

Vizitațiuni canonice.

După scurgere de veacuri, parohia ort. rom. *Sichevița* așezată între Carpații străbătuți de Dunărea bătrână la o distanță de 4 km. de șoseaua-națională își vede visul împlinit, căci ziua Schimbării la față a Mântuitorului a fost zi de mare praznic, și va rămâne veșnic săpată în inimile copiilor și bătrânilor, coborîrea Prea S. Sale în mijlocul lor.

Casele frumos văruiute ferestrele împodobite cu covoare și flori, iar dealungul drumului ramuri de copaci verzi, porți triumfale, dedeau un aspect de mare sărbătoare.

Bărbați, femei și copii disdedimineață alergau pentru a putea fi cât mai aproape și spre a putea primi binecuvântarea Arhiereului.

La distanță de 3 km. Pretorul plasei, Mihail Grivei și un grup de 25 călăreț iau eșit întru întâmpinare.

Intrarea P. S. Sale în hotarul comunei este anunțată prin bubuituri de trăsuri, apoi trece pe sub primul arc de triumf cu inscripția „Bine este cuvântat celce vine întru numele Domnului“.

În fața celei de a 2-a porți triumfale, copii de școală, frumos aranjați cu drapele și flori în mâni deși le lipseau învățători fiind în vacanță, așteptau împreună cu Prea On. Domn Ioan Oravițan protopopul tractului, preoții: Traian Simu Ciuchici, Gheorghe Runcan Nicolinț, Cornel Petrovici Vrăniuț și Valeriu Popescu Gornea, Corul bisericesc, fanfara precum și o mulțime imensă de credincioși.

La descinderea P. S. Sale din mașină, corul și fanfara, întonează „Pre Stăpânul și Arhiereul nostru...“ apoi îl binecuvîntează Prea On. Protopop I. Oravițan, arătându-și bucuria ce o are de a primi pe Prea S. Sa pentru prima dată în calitate de Protopop al tractului Bisericii-Albe, asigurând pe Prea Sf. Sa, că dacă înaintașii săi, au știut să suferă și să moară moarte de martiri în temnițele și lagărele ungurești, pentru înaintarea bisericii noastre strămoșești și mai ales pentru propagarea idealului nostru milenar, smerenia mea pentru refacerea încrederii, care trebuie să fie între păstor și păstoriiți, nu voi cunoaște osteneală.

După care imediat primarul comunei Gheorghe Gruita, bineventează pe Prea Sf. Sa în numele populației, ccerând Arhiereasca binecuvântare asupra tuturor,

7) Idem, p. 105.

8) Ibidem.

9) Ibidem.

4) Episcopul sârb Emilian Kengyelaț al Vârșețului. În acest timp încă nu se reînfințase episcopia română a Caransebeșului.

5) Vezi „Unirea“ dela Blaj Nr. 32 din 6 August 1938, — și Dr. Augustin Bunea: *Vechile Episcopii Românești*, Blaș, 1902, p. 144.

6) A. C. Albinus, *Une énigme et un miracle*, în revista „Agru organul Asociației Generale a Românilor Uniți“, Cluj, Aprilie 1938, p. 103.

La cuvintele de bineventare P. S. Sa le mulțumește tuturor pentru buna primire.

Apoi înșiruiți în litie pornesc spre biserică.

Pe tot parcursul drumului presărat cu verdeață coru și fanfara cântă troparul hramului.

În fața bisericii sub cel de al 3-lea arc de triumf preotul locului Ioan Voin asistat de Protodiaconul Teodor Roșca și Păr. Iancu Berlogia din Răcașdia și de 30 bătrâni cari lacrimau că au ajuns să vadă, ceea ce nu au văzut și să audă ceea ce nu au auzit.

Prea S. Sa sarută Sf. Evanghelic și Sf. Cruce.

După aceea, în ascultarea tutu:ora Părintele Ioan Voin bineventează pe Prea S. Sa, apoi talmăcește prin cuvinte frumoase bucuria din sufletul credincioșilor, arătând că Prea Sfințitul este primul Episcop care a călcat pragul Sf. biserici — Preotul face apoi obișnuitul raport despre starea Parohiei sale, între altele amintește că Sf. biserică a fost ridicată în anul 1835—1836, reparată în anii 1910 și 1929, iar azi își primește mirele spre a o încunună cu dar și sfințenie. Terminând preotul raportul său, salută pe Prea S. Sa, cu salutul „Întru mulți ani Stăpâne” — ce este cântat de corul sf. biserici — cântându-se troparul hramului, Prea Sf. însoțit de Prea On. Protopresbiter și de preoții mai susnumiți intră în Sf. biserică săvârșind cele prescise pentru sfințirea bisericii.

Se începe apoi Sf. Liturgie Arhierescă formată din acelaș sobor de preoți.

La priceasnă P. S. Sa pășește în fața credincioșilor pornind dela cuvintele Evangheliei „Doamne bine este să fim noi aici...” Arătând că biserică este locul unde tot omul fie bogat, fie sărac se simte bine și numai prin darurile revărsate de ea, aduce mulțumire și pace în suflete; termină prin îndemn de a veni întotdeauna la locul indicat de Ap. Petru. „Că bine este să fim aici.”

Eșind din Sf. biserică P. S. Sa a fost condus pe jos de mulțime de credincioși, care a cântat troparul hramului până la locuința preotului, unde s'a servit masa, după care P. S. Sa a făcut revizia Oficiului parohial dând cuvenitele sfaturi.

Inconjurat de stima și admirația tuturor dând mulțumită lui Dumnezeu Prea Sfinția Sa a pornit însoțit de Protopop, Protodiacon și ceilalți preoți în comuna Gornea unde s'a săvârșit vecernia.

Sălbăgel.

Prin negura diafană a unei dimineți întârziată de un lîntoiu, de ploaie înviorătoare, dăruită de Pronia dumnezeiască, așternut curat, picioarelor, Prea curatului Arhieru... gloată multă se adună în fâșait de pași, șoapte de glasuri străine, întretăiate de câte o bubuitură, apoi tăcere... Incadrată de un banderiu de vre-o 20 călăreți sosește mașina Arhierului.

Sub arcul „Întru mulți ani Stăpâne” din fața primăriei, primarul bineventează pe Prea S. Sa în numele comunei, de unde însoțit de mulțimea cu alaiu și notabilități, Prea Sfințitul, parcurge drumul, pe jos, până la biserică, unde este întâmpinat cu imnul de slavă „Întru mulți ani Stăpâne” de către preoții; Dr. A. Mihaescu protopresbiter, E. Lăpăduș, I. Jigoria, I. Secoșan, A. Groza, P. Voicău, protodiaconul T. Roșca, și diaconul P. Laețiu. Parohul I. Bucovan, citește raportul parohiei, destăinuindu-și sufletul de toate bucuriile, ca și neajunsurile împreunate cu slujba sacerdotală, arătând demografia poporului, care este intact în ceea ce privește alte confesiuni, natalitatea stagnantă iar cercetarea bisericii mulțumitoare.

Arhierul inconjurat de soborul de preoți, purcede la târnosirea sf. lăcaș, frumos împodobit prin jertfele credincioșilor comunei, indiferent de clasă sau avere.

Liturgia o săvârșește Prea Sfințitul episcop cu acelaș sobor, iar răspunsurile liturgice sunt date de corul bisericesc sub conducerea inv. dir. E. Sârbu. Din asistență remarcăm: Dr. Nanu Groza medic-veterinar, Vasile Nicoară secretar de plasă, L. Andrei notar cercual, Gh. Sârbu inv. dir. Gavojdia etc. La priceasnă Prea S. Sa predică mănecând cu citatul evanghelic. „*N'au trebuință să se ducă, dați-le voi să mănânce*” demonstrându-ne adevărata viață, trăită prin cuvântul lui Dumnezeu, care este vecinic. Însăși cuvintele Evangheliei de aci au o înaltă înțelegere îndrumătoare spre un sistem înalt de viață ideală, căci omul nu trăește numai din mâncare, ci și din cuvântul lui Dumnezeu.

Ain venit la voi — zice Arhierul — ca să desăvârșesc întru toate sufletul acestei comune, căreia îi lipsește hrana sufletească. Nu cătați cele trupești și umbra din curtea bisericii, părăndu-vi-se slujba prea lungă, ci râvniți după cele dumnezeiești întocmai ca sfinți mucenici a căror moaște au fost așezate în sf. masă a bisericii voastre. Astăzi s'a adus mântuire casei voastre, vă sârguiți deci să rămâneți întru Domnul, și pururea Domnul va fi întru voi.

Se sfârșește slujba prin împărțirea anaferei din mâna Arhierului, ceea ce îmi amintește de „saturarea celor cinci mii” din cele cinci pâini, înmulțește, acum, ca și odinioară în pustie. Prea S. Sa este condus la casa parohială, printre frunțile plecate, unde parohul prezintă corporațiile bisericesti, făcându-se și revizuirea oficiului, după care se servește masa.

Cu plecarea Arhierului, poate pentru întâia oară, poporul simte deslușit că i-se departe ceva de suflet, care se duce.. și îl doare.

Intunerecul pe nesimțite învalue, Sălbăgelul, într'un doliu de seară, prin case se furizează liniștea sufletească, mulțumitoare și numai undeva, solitar, se svârcolește vre-un suflet rătăcit... În aer se macină vremea zilei de 7 August 1938.

Satumic.

Vecernia s'a oficiat în comuna Satumic din protopiatul Logojului.

Înainte de intrarea în comună, mașina Arhierului e inconjurată de un impozant banderiu de călăreți; iar la marginea comunei P. S. Păr. Episcop este primit de autoritățile locale în frunte cu primpretorul plasei, Bujor Barbu.

În fața bisericii P. S. S. este întâmpinat de un sobor de preoți, unde preotul Aurel Lazăr arată situația din parohie.

Intrând în biserică P. S. S. asistă la serviciul vecerniei oficiat de protopopul Dr. Aurel Mihaescu inconjurat de preoții: Petru Olde Logoj, Ioan Enuica Oloșag, Mihiuțiu Jigorea Logoj, Gheorghe Biberia Honorici, Alex. Voștinariu Remetea Pogănici, Aurel Lazăr Satumic, Cornel Suru Herendești, protodiaconul Teodor Roșca și diaconul Petru Laiețiu Logoj.

În predica Sa, P. S. S. Păr Episcop îndeamnă pe credincioșii parohiei, la înțelegere între dânsii, arătând prin exemplu potrivit, că solidaritatea este cea mai puternică armă prin care putem rezista împotriva tuturor încercărilor. Neînțelegerile produc desbinarea între oameni și fiind desbinați puterile noastre sunt prea slabe spre a face față tuturor greutăților, cu care trebuie să luptăm în această viață.

P. S. S. face un călduros apel la credincioșii acestei parohii ca — apreciind gestul Arhiepiscopului care s'a pogorât în mijlocul lor spre a sfătui — cel puțin de acum înainte să lase la o parte toate neînțelegerile ce sunt între dânsii, învrednicindu-se astfel de binecuvântarea Sa ce o împărtășește tuturor.

După serviciul divin se servește o copioasă gustare, la locuința preotului, unde s'a făcut și revidarea oficiului parohial.

P. S. S. este apoi însoțit de toți preoții până în stradă, unde înainte de plecare se întonează „Întru mulți ani Stăpâne“, iar mulțimea ce aștepta afară, ovaționa pe Arhiepiscop, strigând „Trăiască“.

Părăsind comuna Saturnic, îndemnăm pe toți locuitorii dreptcredincioși să nu uite sfatul Arhiepiscopului, ci tot mai mult să se gândească și la frumoasele versuri: Unde-i unu nu-i putere la nevoi și la durere, unde-s doi puterea crește și dușmanul nu sporește“.

Rap.

ȘTIRI

Ziarele au adus știrea că au încetat deocamdată ostilitățile ruso-japoneze, încheindu-se între aceste popoare un acord, urmând ca imediat reprezentanții armatelor japoneze și sovietice să înceapă conversații, pentru a fixa la fața locului detaliile reglementării conflictului de frontieră.

Cu prilejul serbărilor Sfântului Ștefan, a avut loc un tragic accident de avion, aflându-și moartea 9 ziaristi unguri și 3 persoane din echipaj, în apropiere de Debrețin.

Ziarele catolice din Polonia comentează cu viu interes intențiunea Papei Pius de a exprima universalitatea bisericii catolice, dispărând astfel și dreptul tradițional ca Papa să fie italian, care datează din secolul 16-lea.

Având în vedere recenta încordare a relațiilor între Vatican și regimul fascist, aceste comentarii au fost luate în toată cercurile politice poloneze, ca foarte serioase.

In Palestina au început din nou desordinile cu și mai mare furie.

DI Mac Donald, ministru coloniilor, a sosit cu avionul în Palestina, pentru a se informa la fața locului de adevărata stare. El va avea o întrevedere cu d-l Chamberlain. Cercurile oficiale din Palestina, cred că a sosit timpul util să se discute situația cu o personalitate din Anglia.

Mulțumită publică. oficiul parohial ort. rom. din Săceni mulțumește și pe această cale pentru ofrandele primite.

1. Consiliului parohial ort. rom. din Făget pentru donațiunea unui iconostas.

2. Consiliului parohial ort. rom. din Arendești pentru donațiunea a două străni și 19 scaune.

Nr. 4932 Șc. ex 1938.

Note oficiale.

Se atrage atențiunea On. preoțime asupra apelului făcut de V. Dudu secretarul Patriarhie, în Foaiă Diecezană Nr. 28 din 10 Iulie; a. c. îndemnându-se ca în decurs de 15 zile să trimită Consiliului eparhial aforismele ce circulă în parohia respectivă.

Caransebeș, 12 August 1938.

Consiliul eparhial.

Nr. 4296 Sc 1938.

Consiliul Central Bisericesc ne aduce la cunoștință că a apărut Liturgierul de muzică bisericească al dlui prof. V. Ciurescu.

Lucrarea are aprobarea Sfântului Sinod.

În urmare se recomandă atențiunii Preoțimei noastre și a celor doritori de a o cumpăra.

Caransebeș în 12 Iulie 1938.

Episcopul :

† VASILE

Concurs.

În baza ord. Veneratului Consiliu Eparhial Nr. 5205 B/1937 Consiliul parohial ort. rom. din comuna Fârlug. jud. Severin, escrie din nou concurs pentru ocuparea postului de paroh de clasa II-a din Fârlug protopresbiteratul Bocșa-Montană, cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în Foaiă Diecezană.

B e n e f i c i i :

1. Sesiunea parohială constătătoare din 64 jug. pământ arabil, fânețe, pășune și pădure.

2. Stola uzitată.

3. Casă parohială nu este, însă consiliul parohial se va îngriji de locuință (locuința din fosta școală confesională ori eventual alt edificiu ce se va închiria de către comuna bisericească).

4. Birul parohial uzitat.

5. Retribuțiile dela stat.

6. Toate impozitele împreunate cu aceste beneficii cad în sarcina preotului.

Se menționează că văduva răposatului preot Aurel Avramescu are dreptul la jumătate din stole și sesiune până la 29 Iunie 1938 suportând sarcinile ce se cuvin după aceste beneficii.

Doritorii de a ocupa acest post vor înainta petițiunea adresată consiliului parohial din comuna Fârlug, prin Prea Onoratul oficiu Protopopesc al Bocșei montane, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în biserica din Fârlug pentru a-și arăta dexteritatea în cântare și oratorie, însă nici de cum în ziua alegerii.

Recurenții vor avea și încuviințarea prealabilă a Prea Sfinției Sale Domnului Episcop Diecezan.

Fârliug din ședința consiliului parohial, ținută la 17 Octomvrie 1937.

Gheorghe Jeni

Președinte.

2-3

Iosif Agi

secretar.

In conțelegere cu oficiul protopopesic.

AVIZ ȘCOLAR.

Școala Normală de Invățători din Caransebeș aduce la cunoștință următoarele:

Examenul de concurs pentru admitere în cl. I se ține cu începere dela 1 Septemvrie a. c. ora 8 a. m.

Adeverința școlară ce se anexează la cererea pentru acest concurs *va conține și mediile pe grupe și media generală dela absolvirea clasei primare.*

Elevii din cl. II-VIII se vor înscrie între 15—28 August plătind rata I din taxele școlare și de întreținere. Aceasta se poate face și prin cerere trimisă prin poștă Elevii, cari întârzie la înscriere, își pierd locul.

Caransebeș, la 9 August 1938.

Director,

Gh. Neamțiu

Secretar,

Popovici Ion

Publicație de licitație.

Pe baza încuviințării Consiliului Eparhial Nr. 4764 E 5 Aug. 1938 se publică licitație minuendă, pentru lucrările de pardosire cu plăci de ciment colorate și refacerea corului din beton armat a biserici din com. Boldur, pe ziua de 4 Septemvrie 1938, oara 4 d. m. la fața locului.

Planul și devizul se pot vedea zilnic, la oficiul parohial.

Ofertele se vor prezenta în scris, până la 3 Sept. a. c. împreună cu vadiul de 10% în numerar s'au efecte de valoare.

Contractul devine obligator pentru ofertanți după semnare, iar pentru comuna bisericească, după aprobarea Venerabilului Consiliu Eparhial. Spesele cu încheierea contractului privesc pe antreprenor, iar pentru deplasările dela licitație, biserica nu plătește nimănu.

Consiliul parohial își rezervă dreptul de a da lucrarea aceluia în care are mai multă încredere.

Boldur 10 August 1938.

Pr. Zaharie Humița
preșeinte.

Iulian Blajovan
secretar.

Obiecte bisericești
dela cele mai renumite fabrici, se află
de vânzare la **Librăria Diecezană.**

Redactor responsabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial.

Publicație de licitație.

Pe baza aprobării Ven. Cons. Eparhial cu Nr. 4253 E. din 8 Iulie a. c. se publică licitație minuendă pentru pardosirea Sf. Biserici ort. rom. din comuna Criciova, cu mozaic, pe ziua de 21 August 1938, orele 11 a. m.

Planul și devizul se pot vedea zilnic la Oficiul parohial ort. rom. din Criciova.

Ofertele se vor prezenta în scris până la 21 August a. c. când se va continua prin licitație verbală, urmând ca consiliul să decidă liber dând lucrarea acelu licitant care prezintă mai solidă garanție.

Deodată cu prezentarea ofertei se va depune și și vadiul de 10% în bani numerar sau hârtii de valoare.

Contractul devine obligator pentru antreprenor imediat după semnare, iar pentru comuna bisericească numai după aprobarea Ven. Cons. Eparhial.

Spese de deplasare nu se acordă, iar spesele cu facerea contracului și devizului le suportă antreprenorul lucrării.

Criciova la 6 August 1938.

Președinte

Silviu Secoșan.

Secretar

Aureliu Rusulescu.

Judecătoria rurală Teregova, secția c. f.

Nr. 1184/1938 c. f.

Publicațiune de licitație și condițiile de licitație.

În cauza de executare pornită de urmăritoarea vād. Maria Vegel și cons. contra urmăriților Alimpie Berzescu și vād. Catalina Ivanici născ. Miculescu la cererea urmăritoarei, Judecătoria având în vedere Legea pentru unificarea unor disp. referitoare la executarea silită publ. în Mon. Of. Nr. 151/930 ordonă licitațiunea execuțională în baza art. 144, 146 și 147 din Legea LX din 1881 asupra imobilului în c. f. a comunei Teregova Nr. coale c. f. 6087 Nr. top. 4 Colnic grădină 1 jug. 475 stjp. cu prețul de strigare 50.000 lei pentru încasarea creanței de 10.000 lei capital, interese legale dela 23 August, 1927, spese de proces și de executare de 24.400 lei, fixate până acum, spese de 1547 lei fixate acum pentru cererea de licitațiune.

Prețul de strigare se stabilește în baza §-ului 6 din Lege în suma sus arătată care se poate reduce cu 25%.

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii, pe ziua de 3 luna Septembrie, anul 1938 ora 10 la judecătoria Teregova.

În baza art. 150 legea LX din 1881, condițiunile de licitație se stabilesc după cum urmează:

1. Imobilele supuse la licitație nu pot fi vândute cu preț mai mic de 75% din prețul strigării.

2. Cei cari voiesc să liciteze sunt datorii să depoziteze la delegatul judecătoresc, drept garanție 10% din prețul de strigare în numerar sau în efecte de cauțiune, socotite pe cursul fixat în art. 42 LX. 1881, ori să predea aceluiaș delegat chitanța de depozitare judecătorească prealabilă a garanției și să semneze condițiunile de licitație (art. 147, 150, 170 legea LX din 1881, art. 21 XLI 1908).

Teregova, la 17 Iunie 1938.

Jud. s. s. **A. Gheorghiu**

s. s. **I. Bica** dir. c. f.

Pentru conformitate: **I. Bica** dir. c. f.

Tiparul și editura Tipografiei Diecezane, Caransebeș.